

Flere ældre - færre varme hænder

40 procent flere ældre per ansat på ældreområdet i 2025

Der kommer markant flere ældre over 80 år i de kommende år. Samtidig er der udsigt til, at beskæftigelsen i den offentlige sektor vil blive reduceret som følge af regeringens målsætning for den offentlige sektor. Det sætter ældreområdet under et stærkt pres. Antallet af ældre vil stige i stort set alle kommuner, men særlig kraftigt i kommuner omkring hovedstaden og Århus. Med regeringens målsætning om lav vækst i den offentlige sektor bliver konsekvensen, at antallet af ældre per ansat på ældreområdet vil vokse i stort set samtlige landets kommuner.

af chefanalytiker **Jens Sand Kirk**
og stud.polit **Thomas Wilken**

21. november 2017

Analysens hovedkonklusioner

- Fra 2017-2025 forventes der at blive knap 100.000 flere ældre over 80 år i Danmark. Antallet af ældre over 80 år forøges med 38 procent fra 250.000-345.000 fra 2017-2025.
- Regeringens målsætning for den offentlige sektor betyder ifølge Finansministeriet, at den offentlige beskæftigelse samtidig vil blive reduceret med 8.000 fuldtidspersoner. Hvis denne reduktion fordeles jævnt, vil ældreområdet blive beskåret med 930 fuldtidspersoner.
- Antallet af ældre per fuldtidsperson på ældreområdet kan da forventes at vokse med 40 procent frem mod 2025. I hver fjerde kommune kan man forvente en stigning på mere end 50 procent og i mange kommuner over 70 procent. Hvis kommunerne skulle vælge at friholde ældreområdet for besparelser, vil man skulle skære i andre velfærdsområder.

Kontakt

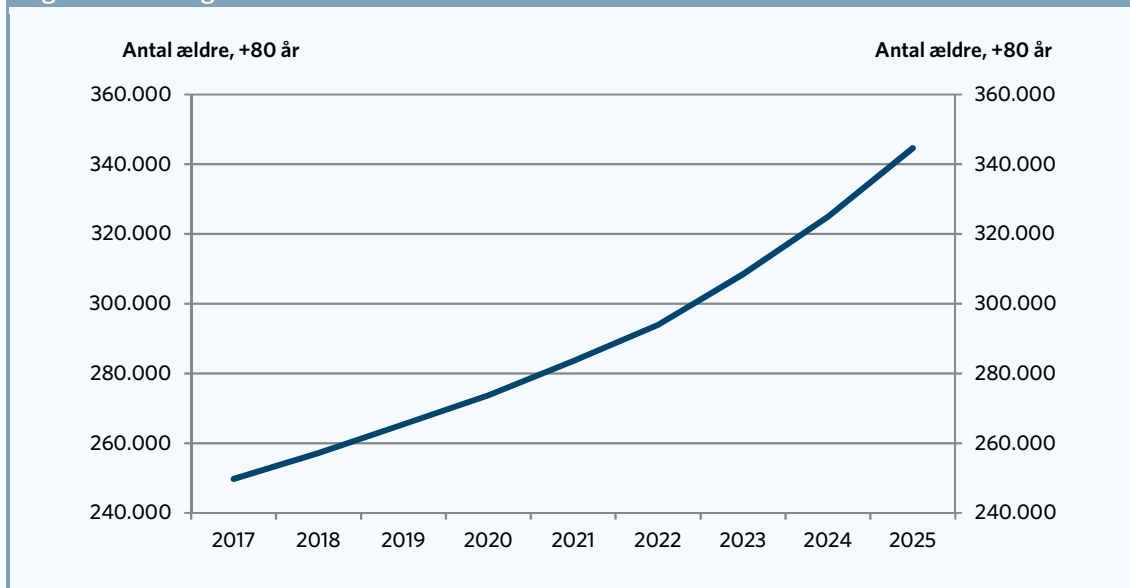
Chefanalytiker
Jens Sand Kirk
Tlf. 33 55 77 24
Mobil 27 20 94 43
jsk@ae.dk

Kommunikationskonsulent
Sarah Steinitz
Tlf. 33 55 77 16
Mobil 28 68 34 60
ss@ae.dk

100.000 flere ældre frem mod 2025

Den 1. januar 2017 var der 250.000 ældre over 80 år i Danmark. I 2025 er forventningen at antallet af ældre over 80 år når op på 345.000 personer¹. Danmark står altså over for at få 95.000 flere ældre over 80 år de kommende otte år. Det fremgår af figur 1. En forøgelse af antallet af ældre over 80 år på 95.000 fra 2017 til 2025 svarer til en stigning på 38 procent.

Figur 1. Udviklingen i antallet af ældre over 80 år fra 2017-2025

Kilde: AE pba. Danmarks Statistik

Reduktion i den offentlige beskæftigelse frem mod 2025

Frem mod 2025 vil den offentlige beskæftigelse blive reduceret med 8.000 fuldtidspersoner ifølge Finansministeriets beregninger. Det er en konsekvens af regeringens målsætning, at den offentlige forbrugsvækst begrænses til 0,3 procent af BNP frem mod 2025.² Denne målsætning vil ifølge beregninger fra Finansministeriet medføre, at der vil være 8.000 færre fuldtidspersoner ansat i den offentlige sektor i 2025 sammenlignet med i dag³.

Ud af den samlede offentlig beskæftigelse på knap 712.700 fuldtidspersoner i dag, arbejder 416.000 i den kommunale sektor, og heraf arbejder godt 82.800 på ældreområdet. Det svarer til 11,6 procent af den samlede offentlige beskæftigelse.

Hvis reduktionen i den offentlige beskæftigelse frem mod 2025 fordeles proportionalt ud mellem den kommunale-, regionale- og statslige sektor, og proportionalt på de enkelte serviceområder i kommunerne vil beskæftigelsen på ældreområdet i den kommunale sektor blive reduceret med 930 fuldtidspersoner frem mod 2025.

¹ På baggrund af Danmarks Statistiks befolkningsprognose

² Se side 9 i Regeringens nye 2025-plan

³ Pba, Finansministeriets seneste mellemfristede fremskrivning

Boks 1. Opgørelse af beskæftigelsen på ældreområdet i dag

Den offentlige beskæftigelse i dag og sektorfordelingen heraf er opgjort som gennemsnittet over de seneste fire kvartaler 2016K3-2017K2 på baggrund af data fra Danmarks Statistik.

Ældreområdet er defineret på baggrund af Danmarks Statistiks formålsopdeling af beskæftigelsen i den kommunale sektor som beskæftigelsen i undergruppen "07.3.4 Pleje- og rekonvalescenthjem" under hovedgruppen Sundhed og gruppe "10.2 Alderdom" under hovedgruppen Social beskyttelse.

Opgørelsen er baseret på et særudtræk fra Danmarks Statistik. Opgørelserne er behæftet med statistisk og metodisk usikkerhed og kan være påvirket af særlige forhold. Eksempelvis udliciteringer til virksomheder registreret i brancher der falder uden for Danmarks Statistiks afgrænsning af den kommunale sektor. Bemærk desuden at opgørelsen er lavet på baggrund af arbejdsstedskommune. Det er ikke ualmindeligt, at en kommune har tilknyttede arbejdssteder placeret i andre kommuner. Sådanne forhold vil påvirke tallene uden at det nødvendigvis har nogen indflydelse på den service borgerne oplever i den enkelte kommune.

Mindre personale og langt flere ældre

Der er i dag 250.000 ældre over 80 år, og beskæftigelsen på ældreområdet i kommunerne er i dag på godt 82.800 fuldtidspersoner. Det svarer til, at der i dag er tre ældre over 80 år per fuldtidsperson på ældreområdet.

Frem mod 2025 forventes antallet af ældre at vokse til 345.000, og beskæftigelsen på ældreområdet kan på baggrund af regeringens målsætning forventes at blive reduceret til knap 81.900.

I 2025 vil der dermed være 4,2 ældre over 80 år per fuldtidsperson på ældreområdet. Det svarer til en forøgelse af forholdet mellem ældre og personale på tæt på 40 procent. Det skyldes, at der frem mod 2025 på baggrund af regeringens målsætning kan forventes at blive mindre personale og samtidig langt flere ældre. Friholdelse af ældreområdet vil kræve, at der i stedet skæres kraftigere på andre velfærdsområder.

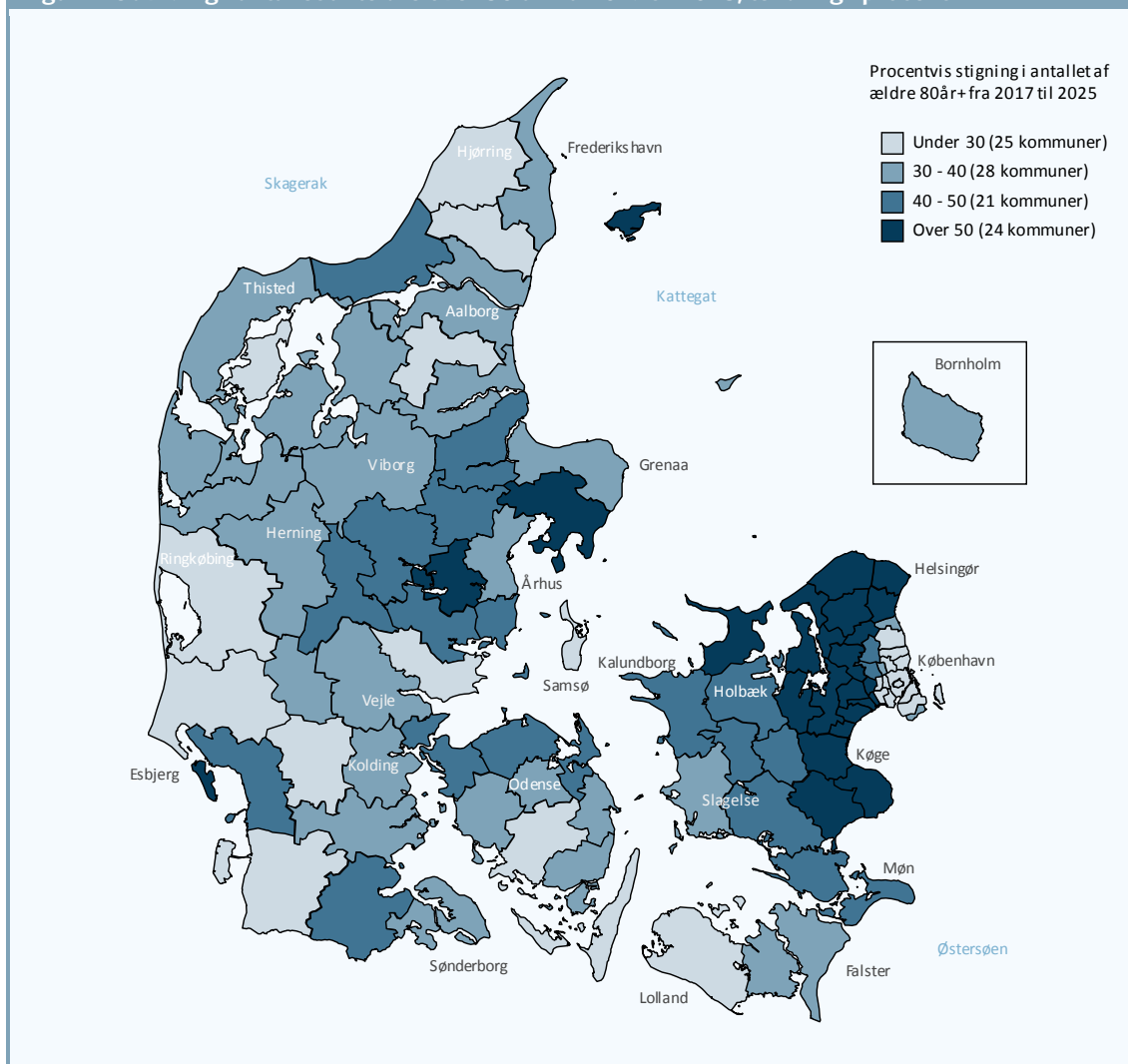
Når vi vælger at se på ældre over 80 år, er det fordi denne gruppe af ældre i gennemsnit er markant mere plejekrævende end de ældre, der er yngre end 80 år. Det beregnede forhold skal alligevel fortolkes med passende forbehold, og der bør fokuseres på udviklingen i normeringen frem for niveauet. Det er ikke alle ældre over 80 år, der er afhængige af den pleje og omsorg kommunerne leverer på ældreområdet. Omvendt er der også mange ældre under 80 år, der er afhængige af pleje og omsorg. Der er desuden usikkerhed knyttet til opgørelsen af beskæftigelsen på ældreområdet som beskrevet i boks 1.

Markant flere ældre i kommunerne frem mod 2025

Frem mod 2025 kommer der 38 procent flere ældre over 80 år i Danmark. I tre ud af fire kommuner vil der ske en stigning på mindst 30 procent i antallet af ældre over 80 år frem mod 2025 sammenlignet med i dag. I en ud af fire kommuner – heriblandt mange kommuner omkring Hovedstadsområdet og Århus - vil antallet af ældre over 80 år stige med mere end 50 procent frem mod 2025.

Det er særligt i mange sjællandske kommuner, at der forventes store stigninger i antallet af ældre over 80 år. Det fremgår af kortet i figur 2, der viser den procentvise udvikling i antallet af ældre over 80 år fra 2017 til 2025. Den fjerdedel af kommunerne, hvor der sker den største procentvise stigning i antallet af ældre er farvet mørkeblå i figuren.

Figur 2. Udvikling i antallet af ældre over 80 år fra 2017 til 2025, ændring i procent

Kilde: AE pba. Danmarks Statistik

I tabel 1 fremgår det, hvilke 15 kommuner der har udsigt til de største stigninger af ældre borgere over 80 år frem mod 2025. Ishøj, Greve og Egedal ligger helt i toppen med en udsigt til omkring en fordobling af antallet af ældre i kommunen. Hele otte kommuner kan forvente en stigning i antallet af ældre over 80 år på mere end 70 pct.

Det ses i øvrigt, at de 15 kommuner, hvor den procentvise stigning i antallet af ældre er størst, alle ligger på Sjælland. Der er dog stigninger i antallet af ældre over 80 år i samtlige af landets kommuner, men undtagelse af Lyngby-Taarbæk, der kommer til at ligge med nogenlunde samme antal som i dag.

Tabel 1. De 15 kommuner med den største stigning af ældre + 80 år, 2017-2025

Kommune	2017	2025	Flere ældre (Antal)	Stigning (procent)
Ishøj	543	1116	573	105,5
Greve	1728	3548	1820	105,3
Egedal	1253	2536	1283	102,4
Vallensbæk	523	1011	488	93,3
Solrød	722	1336	614	85,0
Frederikssund	1950	3451	1501	77,0
Gribskov	1942	3427	1485	76,5
Albertslund	874	1542	668	76,4
Køge	2245	3795	1550	69,0
Allerød	1098	1848	750	68,3
Fredensborg	1700	2848	1148	67,5
Høje-Taastrup	1661	2778	1117	67,2
Halsnæs	1450	2423	973	67,1
Lejre	1085	1745	660	60,8
Helsingør	3076	4934	1858	60,4

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik

Ældreområdet er presset i alle kommuner

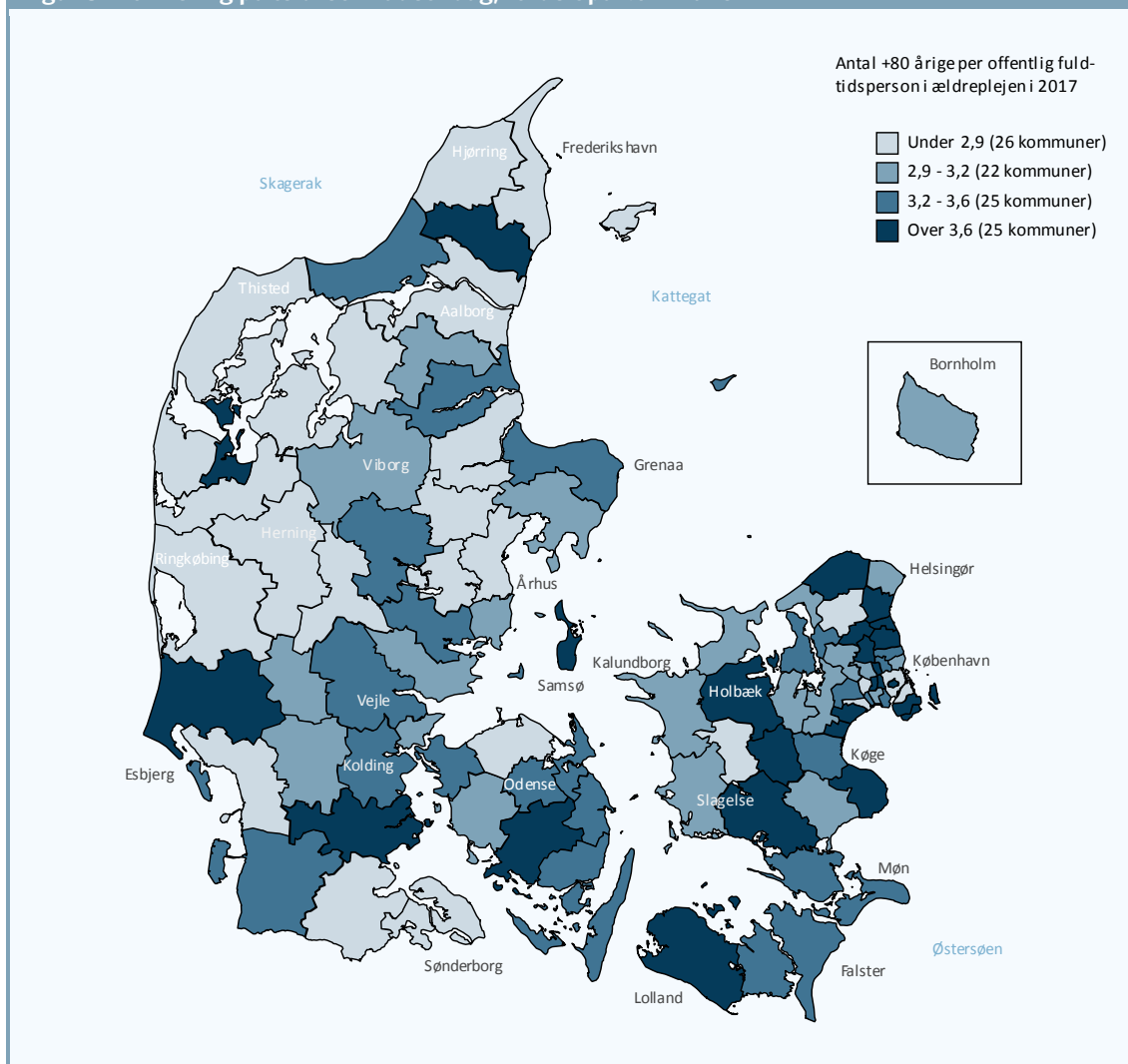
På landsplan kan antallet af ældre over 80 år i forhold til beskæftigelsen i fuldtidspersoner på ældreområdet forventes at vokse med tæt på 40 procent som følge af demografi og regeringens målsætning for den offentlige sektor fra i dag til 2025. Antallet af ældre over 80 år per fuldtidsperson på ældreområdet vil ifølge beregningerne stige fra 3 til 4,2 frem mod 2025.

Ser man på tværs af kommuner i dag, er der stor forskel på det beregnede antal af ældre over 80 år per fuldtidsperson. I halvdelen af kommunerne ligger forholdet mellem ansatte og ældre i et spænd mellem 2,9-3,6. Det vil sige forholdsvis tæt på landsgennemsnittet. Men der er også kommuner med både betydeligt færre og betydeligt flere ældre over 80 år per fuldtidsbeskæftiget end landsgennemsnittet. Det fremgår af figur 3, der viser forskellen i kommunerne fordelt i fire grupper med lige mange kommuner i hvert. Den fjerdedel af kommunerne, hvor antallet af ældre pr. ansat er højest er farvet mørkeblå.

Ved sammenligning af forholdet mellem ansatte og antallet af ældre på tværs af kommuner skal man være ekstra varsom som følge af de forhold, der er nævnt i boks 1. Eksempelvis har Gribskov kommune en markant højere normering end alle andre kommuner, jf. række 7 i tabel 1. Tabel 1 viser ændringerne i antallet af ældre og i normeringen for alle landets kommuner. Den høje normering i Gribskov kommune hænger sammen med, at Gribskov kommune har en markant større privat plejesektor end alle andre kommuner, hvor hele hjemmeplejen og 3 af 5 plejecentre⁴ drives af private aktører.

⁴ Men dog kun lidt under halvdelen af plejecenterpladserne.

Figur 3. Normering på ældreområdet i dag, fordelt på kommuner

Kilde: AE pba. Danmarks Statistik

At en del af ældreplejen er udliciteret til private aktører i nogle kommuner, ændrer imidlertid ikke ved, at budgetterne på ældreområdet vil være under et stigende pres, hvis regeringens målsætning for den offentlige sektor gennemføres. Selvom den beregnede ændring i antallet af ældre per fuldtidsperson i 2017 for eksempelvis i Gribskov kommune ikke viser det fulde billede, er den beregnede procentvise ændring i forholdet stadig et godt billede på de udfordringer, kommunerne står over for på ældreområdet. I Gribskov kommune forventes der at komme 76,5 procent flere ældre, og hvis regeringens målsætning rammer alle serviceområder lige hårdt som forudsat i beregningen, vil antallet af ældre per fuldtidsperson ansat på ældreområdet stige med 78,5 procent fra 2017-2025. Og det gælder altså uafhængigt af, om det er kommunen selv eller private aktører, der driver plejecentrene og hjemmehjælpen i praksis.

Tabel 2 viser de 15 kommuner, der har udsigt til den største procentvise stigning i antallet af ældre over 80 år per fuldtidsansat på ældreområdet. Igen ligger Ishøj, Greve og Egedal i toppen. Her er forventningen, at der kommer til at være dobbelt så mange ældre over 80 år pr. ansat, end der er i dag,

Tabel 2. Ændring i antal ældre over 80 år og antal ældre pr. ansatte på ældreområdet, 2017-2025

	Ældre over 80 år i 2017	Procentvis stigning i antallet af ældre over 80 år 2017-2025	Ældre over 80 år per fuldtidsperson indenfor ældreområdet i 2017	Procentvis ændring i antallet af ældre over 80 år per fuldtidsperson indenfor ældreområdet frem mod 2025
Ishøj	543	105,5	2,11	107,9
Greve	1.728	105,3	3,98	107,7
Egedal	1.253	102,4	3,07	104,7
Vallensbæk	523	93,3	3,54	95,5
Solrød	722	85,0	4,11	87,1
Frederikssund	1.950	77,0	3,37	79,0
Gribskov	1.942	76,5	7,93	78,5
Albertslund	874	76,4	2,77	78,4
Køge	2.245	69,0	3,37	71,0
Allerød	1.098	68,3	4,16	70,2
Fredensborg	1.700	67,5	3,68	69,4
Høje-Taastrup	1.661	67,2	3,51	69,2
Halsnæs	1.450	67,1	2,94	69,0
Lejre	1.085	60,8	3,06	62,7
Helsingør	3.076	60,4	3,05	62,2

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik